

Bruselj, 4. oktober 2024
(OR. en)

13949/24

ENV 959
CLIMA 328
CHIMIE 72
COMPET 973
IND 454
PHARM 131
AGRI 698
RECH 421
ECOFIN 1072
ECO 38
SOC 719
SAN 570
CONSOM 294
MI 831
ENT 186

DOPIS

Pošiljatelj: Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik: Odbor stalnih predstavnikov/Svet

Zadeva: Strategija na področju kemikalij za trajnostnost – stanje in nadaljnji koraki
– izmenjava mnenj

1. Komisija je 14. oktobra 2020 sprejela sporočilo „Strategija na področju kemikalij za trajnostnost – Okolju brez strupov naproti“.
2. Evropski parlament je 10. julija 2020 sprejel resolucijo o strategiji za kemikalije, Svet pa je 15. marca 2021 sprejel sklepe z naslovom „Strategija Unije za trajnostne kemikalije: čas je za rezultate“¹.

¹ ST 6941/21.

3. Predsedstvo je za strukturirano izmenjavo mnenj o strategiji za kemikalije na naslednji seji Sveta za okolje 14. oktobra 2024 pripravilo informativni dokument ter vprašanja za ministre in ministrice, ki so priloženi temu dopisu.
 4. Odbor stalnih predstavnikov naj se seznani z informativnim dokumentom predsedstva, vključno z vprašanji, in ga posreduje Svetu za izmenjavo mnenj o „Strategiji na področju kemikalij za trajnostnost – stanje in nadaljnji koraki“, ki bo 14. oktobra 2024.
-

Strategija na področju kemikalij za trajnostnost – stanje in nadaljnji koraki

– **izmenjava mnenj** –

Strategija na področju kemikalij za trajnostnost, ki jo je Evropska komisija uvedla oktobra 2020, je ključni element v prizadevanjih EU za ravnanje s kemičnimi snovmi na način, ki varuje zdravje ljudi in okolje ter hkrati spodbuja inovacije in konkurenčnost EU.

Kemična industrija je eden največjih proizvodnih sektorjev v Evropi, njena proizvodnja pa je močno odvisna od drugih industrij. Zato je bistveno, da se ohrani konkurenčnost tega sektorja in da se ta še naprej trajnostno razvija.

Trenutno so za to industrijo značilne hitre strukturne spremembe, obenem pa se sooča z velikimi izzivi, vključno z naraščajočimi stroški, odvisnostjo od zunanjih virov in večjo konkurenco iz tretjih držav, zato je še posebej pomembno, da si EU prizadeva za sodobno, z viri gospodarno, konkurenčno krožno gospodarstvo in okolje brez strupov (zeleni dogovor). Te premisleke je treba obravnavati skupaj, da bi olajšali pravičen, zeleni in digitalni prehod v EU.

S strategijo za kemikalije, katere cilj je obravnavati zapletena in vsesplošna tveganja, povezana z nevarnimi kemikalijami, ter ki določa ambiciozen načrt, da bi EU postala vodilna na področju varne in trajnostne uporabe kemikalij, je bil dosežen napredek na številnih področjih, kar vključuje merila za opredelitev bistvene vrste uporabe najbolj škodljivih kemikalij, načelo „ena snov, ena ocena“ za hitrejše, poenostavljene in pregledne postopke, nadaljnje omejitve ali prepovedi uporabe živega srebra v EU, revidirano uredbo o razvrščanju, označevanju in pakiranju kemikalij (CLP), vključno z novimi razredi nevarnosti itd.

Vendar se nekateri ukrepi iz strategije, kot je „ciljno usmerjena“ revizija uredbe REACH, še niso začeli izvajati. Hkrati je treba opozoriti, da bodo nekatere nedavno sprejete določbe, kot so na novo uvedeni razredi nevarnosti v spremenjeni uredbi CLP, imele polni učinek le skupaj z revidirano uredbo REACH.

Uredba REACH je osrednjega pomena za politiko EU na področju kemikalij, katere cilj je izboljšati varovanje zdravja ljudi in okolja pred tveganji, ki jih predstavljajo kemikalije. Revizija je bistvena za odpravo sedanjih vrzeli v uredbi, na primer z izboljšanjem skladnosti registracijske dokumentacije, boljšim prepoznavanjem snovi s kritičnimi nevarnimi lastnostmi, izboljšanjem sistema avtorizacije, okrepitevijo postopka omejevanja itd. Te vrzeli je treba odpraviti, saj sicer ni mogoče celovito obvladovati kemičnih tveganj in zagotavljati varnejše uporabe kemikalij.

Kar zadeva per- in polifluoroalkilne snovi (PFAS), je pet nacionalnih organov, ki so predložili „univerzalno dokumentacijo o PFAS“, in Evropska agencija za kemikalije (ECHA) znatno napredovalo pri pripravi predloga, vendar je pomembno tudi temeljito preučiti posledice za družbo in industrije, ki se zanašajo na uporabo teh snovi z edinstvenimi lastnostmi. Zato je potreben uravnotežen pristop, ki bo spodbujal razvoj in sprejetje varnejših alternativ, hkrati pa zagotovil regulativno jasnost in skladnost ter tako pomagal ublažiti škodljive učinke PFAS. Vendar je treba odločitev sprejeti pravočasno, da ne bi ogrozili trajnostnega razvoja industrije EU in zagotovitve visoke ravni varstva okolja in zdravja.

Popolnoma nov koncept, določen v „vodilnih merilih in načelih za koncept bistvene uporabe v zakonodaji EU o kemikalijah“, uveden s Sporočilom Komisije C/2024/2894 z dne 26. aprila 2024, je treba začeti uporabljati v praksi. To bi bilo ključno za zagotovitev učinkovitega izvajanja in večje gotovosti.

Opozoriti je treba, da nekatere na novo sprejete regulativne obveznosti poleg koristi za zdravje ljudi in okolje povečujejo upravno breme za države članice in institucije EU. Poleg tega bodo za spremljanje in izvrševanje teh obveznosti potrebna znatna sredstva, da se prepreči nedosledna uporaba, ki bi ogrozila učinkovitost regulativnih ukrepov.

Prav tako so se znatno razširile odgovornosti in naloge agencije ECHA, tako po obsegu kot po kompleksnosti. Nove regulativne obveznosti in nenehna širitev pomenijo precejšnje zmogljivostne in proračunske izzive za agencijo, kar zadeva imenovanje zadostnega števila strokovnjakov v odbore te agencije, pa tudi za nekatere države članice. Predlog osnovne uredbe o agenciji ECHA, ki bi morala okrepiti njeno upravljanje, poenostaviti delovne metode njenih organov ter povečati prožnost in trajnost njihovega financiranja, je še v pripravi. Ker ima agencija ključno vlogo pri izvajanju zakonodaje EU o kemikalijah, je okrepitev njenega delovanja in finančnega modela ključna za izboljšanje njene operativne učinkovitosti in trajnostnosti. Agencija ECHA mora biti sposobna podpirati varno ravnanje s kemikalijami in se hitro odzivati na nastajajoča kemična tveganja, ki vplivajo na splošno regulativno učinkovitost.

Predsednica Komisije je v svojih političnih smernicah za novo Komisijo ob napovedi novega „čistega industrijskega dogovora“ izjavila, da moramo ostati zvesti ciljem iz evropskega zelenega dogovora in jim slediti tudi v prihodnje. Pomemben element tega novega dogovora je „sveženj za kemijsko industrijo, katerega cilj je poenostaviti uredbo REACH in zagotoviti jasnost glede ‚večnih kemikalij‘“ ali PFAS.

Na splošno bi morale biti uresničevanje ciljev strategije še naprej prednostna naloga EU in njenih držav članic, pri čemer bi bilo treba upoštevati tudi nove izzive. V zvezi s tem je treba nujno pojasniti nekatera druga področja in doseči hiter napredek v zvezi z njimi, da bi izboljšali varstvo državljanov in državljanek EU ter okolja, pa tudi, da bi – ker bodo v nekaterih primerih zaradi varnejših kemičnih alternativ morda potrebne znatne naložbe v raziskave in razvoj – zagotovili predvidljivo naložbeno okolje za industrijo.

Glavni cilj te izmenjave mnenj je izpostaviti pomen trajnostne strategije za kemikalije na politični agendi v naslednjem političnem ciklu in podpreti pospešitev njenega izvajanja, da se zagotovi jasnost za industrijo in organe glede prihodnjih ukrepov.

Vprašanja za ministre in ministrice:

- 1. Ali so ukrepi, določeni v strategiji za kemikalije, še vedno ustrezni za reševanje opredeljenih izzivov in uresničevanje ciljev strategije? Ali je treba dati prednost določenim ukrepom, ki še niso bili izvedeni?*
- 2. Ali so zaradi morebitnih novih in nastajajočih izzivov po sprejetju strategije potrebni novi pristopi, skupaj s posodobljenim in izvedljivim časovnim načrtom izvajanja?*
- 3. Kateri (drugi) načini izvajanja so na voljo institucijam in organom EU ter državam članicam za obravnavanje zamud, pospešitev izvajanja strategije in zagotavljanje ustreznega izvajanja novih nalog?*
